

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

תורה – דברים פרק א'

(טז) וְאַצְוָה אֶת שְׁפִטֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר שְׁמַע בֵּין אַחֵיכֶם וּשְׁפִטְתֶם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ: (טז) וְאַצְוָה אֶת שְׁפִטֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר שְׁמַע בֵּין אַחֵיכֶם וּשְׁפִטְתֶם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ: (טז) וּפְקֻדֹת יְת דִּינֵיכֹן בְּעִדְנָא הָהִיא לְמִימְר שְׁמַעוּ בֵּין אַחֵיכֹן וְתִדְוִנוּן קוּשְׁטָא בֵּין גְּבָרָא וּבֵין אַחֵיהּ וּבֵין גֵּיּוֹרָה:

(יז) לֹא תִכְיֹרוּ פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט פְּקֻטָּן בְּגֹדֶל תִּשְׁמַעוּן לֹא תִגְוֹרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֹאֱלֹהִים הוּא וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּן אֵלַי וּשְׁמַעְתִּיו: (יז) לֹא תִכְיֹרוּ פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט פְּקֻטָּן בְּגֹדֶל תִּשְׁמַעוּן לֹא תִגְוֹרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֹאֱלֹהִים הוּא וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּן אֵלַי וּשְׁמַעְתִּיו: (יז) לֹא תִשְׁתַּמְדְּעוּן אִפְיוּן בְּדִינָא מְלִי זְעָרָא כִּרְבָּא תִשְׁמַעוּן לֹא תִדְחִלוּן מִן קֳדָם גְּבָרָא אֲרִי דִינָא דִּינִי הוּא וּפְתַגְמָא דִּי יִקְשִׁי מִנְכֹן תִּקְרְבוּן לְוִתִּי וְאַשְׁמַעְנָה: (יח) וְאַצְוָה אֶתְכֶם בְּעַת הַהוּא אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: (יח) וְאַצְוָה אֶתְכֶם בְּעַת הַהוּא אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: (יח) וּפְקֻדֹת יְתִכֹן בְּעִדְנָא הָהִיא יְת כָּל פְּתַגְמֵיָא דִּי תַעֲבֹדוּן:

(יט) וְנִסְע מִחֶרֶב וּנְלָךְ אֶת כָּל הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רְאִיתֶם דְּרָךְ הַר הָאֱמֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲתָנוּ וְנָבֵא עַד קֹדֶשׁ בְּרַנְעִי: (יט) וְנִסְע מִחֶרֶב וּנְלָךְ אֶת כָּל הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רְאִיתֶם דְּרָךְ הַר הָאֱמֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲתָנוּ וְנָבֵא עַד קֹדֶשׁ בְּרַנְעִי: (יט) וְנִסְלַנָּא מִחֶרֶב וְהִלִּיכְנָא יְת כָּל מִדְבָּרָא רַבָּא וְדַחִילָא הַהוּא דִּי חֲזִיתוּן אֶרֶץ סוּרָא דְאֱמֹרָאָה כְּמָא דִּי פְקִיד יְי אֱלֹהֵנָא יְתָנָא וְאַתִּינָא עַד רַקִּים גִּיּוֹאָה: (כ) וְאִמַּר אֲלֵכֶם בְּאַתֶּם עַד הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ: (כ) וְאִמַּר אֲלֵכֶם בְּאַתֶּם עַד הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ: (כ) וְאִמַּרִית לְכוּן אֲתִיתוּן עַד סוּרָא דְאֱמֹרָאָה דִּי אֱלֹהֵנָא יְהִב לָנָא:

(כא) רְאֵה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ עֲלֶה רִשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת: (כא) רְאֵה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ עֲלֶה רִשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת: (כא) חֲזִי יְהִב יְי אֱלֹהֵי קֳדָמָּךְ יְת אֲרַעָא סַק אַחְסוּ כְּמָא דִּי מִלִּיל יְי אֱלֹהֵא דְאֲבֹהֵתָךְ לְךָ לֹא תִדְחַל וְלֹא תִתְבָּר:

רש"י

(יז) לֹא תִכְיֹרוּ פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט – זה הממונה להושיב הדיינים שלא יאמר איש פלוני נאה או גבור אושיבנו דיין איש פלוני קרובי אושיבנו דיין בעיר והוא אינו בקי בדינין נמצא מחוייב את הזכאי ומזכה את החייב מעלה אני על מי שמנהו כחילו הכיר פנים בדין: כקטן כגדול תשמעו – שיהא חביב עליך דין של פרוטה כדון של מאה מנה שאם קדם וצא לפניך לא תסלקנו לאחרונה. ד"א כקטן כגדול תשמעו כתרומתו שלא תאמר זה עני הוא וחזירו עשיר ומורה לפרנסו אזכה את העני ונמצא מתפרנס בנקיות. ד"א שלא תאמר היאך אני פוגם בכבודו של עשיר זה בשביל

(טז) ולאזהר את שפטיכם – אמרתי להם הווי מחוננים בדין אם צא דין לפניך בפעם אחת שחיס ושלב אל תאמר כבר צא דין זה לפני פעמים הרבה אללא היו נושאים ונותנים בו: בעת ההוא – משמנתיים אמרתי להם חין עכשיו כלשעבר לשעבר הייתם ברשות עצמכם עכשיו הרי אתם משועבדים לכבוד: שמוע – לשון הווי אודני"ט בלע"ז (כו) העררעו) כמו זכור ושמור: וצין גרו – זה בעל דינו שאוגר עליו דברים ד"א וצין גרו אף על עסקי דירה צין חלוקת אחים אפילו צין תנור לכיריים:

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

חייד שאני מודיעך שאין אתה רואה ואימתי הודיעו כשצבא למשוח את דוד וירא את אליאב ויאמר אך נגד ה' משיחו א"ל הקב"ה ולא אמרת אנכי הרואה אל תצט אל מראהו: (יח) את כל הדברים אשר תעשון – אלו עשרת הדברים שבין דיני ממונות לדיני נפשות: (יט) המדבר הגדול והנורא – שהיו צו נחשים כקורות. עקרבים כקשות:

דינר אזכנו עכשיו וכשיאל לחוץ אומר אני לו תן לו שאתה חייב לו: לא תגורו מפני איש – לא תיראו. דבר אחר לא תגורו. לא תכניס דבריד מפני איש לשון אוגר בקיץ: כי המשפט לחלשים הוא – מה שאתה נוטל מזה שלא כדין אתה מזיקני להחזיר לו נמלא שהטית עלי המשפט: תקרבוני אלי – על דבר זה נסתלק ממנו משפט צנות כלפחד וכן שמואל אמר לשאול אנכי הרואה אמר לו הקב"ה

נביא – ישעיה פרק א' טז-כא

(טז) רָחֲצוּ הַזְּבֹה הַסִּירוּ רַע מֵעַלְלֵיכֶם מִנְּגֵד עֵינַי חֲדְלוּ הָרַע: (טז) תובו לאוריתא וארכו מחוביכון ואעדו בישות עובדיכון מקביל מימרי אתמניעו מלאבאשא:
(יז) לְמַדּוּ הַיֵּטֵב דְרָשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁר־ו חֲמוֹץ שִׁפְטוֹ יְתוֹם רִיבוֹ אֲלִמְנָה: (יז) אליפו לאוטבא תבעו דינא זכו דאגיס דונו דין יתמא עבידו קבילו קבילת ארמלתא:
(יח) לְכוּ נָא וְנִזְכְּחָה יֹאמֵר יְהוָה אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ אִם יֵאָדִימוּ כְּתוֹלַע כְּצִמְרֵי יְהוּ: (יח) בכך כד תתובון לאוריתא תבעון מן קרמי ואעביד בעותכון אמר יי אם יהון חוביכון כתימין כעבעונין כתלגא יחורון אם יסמקון כזהריתא כעמר נקי יהון:
(יט) אִם תֵּאָבֹו וְשִׁמְעֶתֶם טוֹב הָאָרֶץ תֹּאכְלוּ: (יט) אם תיבון ותקבלו למימרי טובא דארעא תיבלון:
(כ) וְאִם תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם חָרֵב תֹּאכְלוּ כִּי פִי יְהוָה דְּבַר: (כ) ואם תסרבון ולא תקבלון למימרי בחרב סגאה תתקטלון ארי מימרא דיי גזר כן:
(כא) אֵיכָה הִיְתָה לְזוּנָה קְרִיָּה נְאֻמָּה מִלְּאִתִּי מִשְׁפָּט צָרָק יִלְוֶן בָּהּ וְעִתָּהּ מְרַצְחִים: (כא) איכדין תבו עובדהא למהוי כטעיתא קרתא מהימנתא דהות מליא עבדי דינא קושטא הוה מתעביד בה וכען אינון קטולי נפשן:

רש"י

(יז) למדו – רפי נקוד והוא מגזרת למוד היו למדין להטיב המלמד לעצמו הוא ממשקולת לשון קל לפיכך אוי לשון רבים שלו נקוד בחירק כמו אמרו שמעו אצל המלמ' לאחר' הוא ממשקולת לשון כבד המדגיש ואם צא לזות את הרבים הוא נקוד למדו וכן דרשו מגזרת דרוש אצל אשרו שהי"ן מודגש' ממשקולת לשון כבד ומגזרת אשר לפיכך לשון אוי לרבים נקוד פתח (כמו אשרו דברו ספרו צשרו). אשרו חמוץ – החזיקו את הגזול והוא לשון משנה אשרנוהי אי אישר חילי ישר כחד ל"א הדריכוהו בנתיב אמת לזכות צלו לשון

(טז) רחצו הזכו – (פתח הוא) לשון אוי לפי שהוא מגזרת רחץ, אצל רחצו קמץ לשון עבר שהוא מגזרת רחץ. רחצו הזכו הסירו חדלו למדו דרשו אשרו שפטו ריבו לכו י' אזהרות של לשון תשובה יש כאן כנגד עשרת ימי תשובה וכנגד עשרה מלכיות זכרונות וסופרות. חדלו הרע – חדלו ממעשים הרעים. הרע – כמו להרע א"ל לכתוב מלהרע שכן לשון המקרא נופל על לשון חללה וחדל לעשות הפסח (מדבר ט) עד כי חדל לספור (צרא' מא מט) כלומר חללה הספירה חללה העשיה אף כאן תחדלו הרעה:

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

כשלב וגו'. כחולע – כצע שְׁלֹצְעִים צו אדום גרעינים הם ויש תולעים בכל אחד ואחד:
(כ) כי פי ה' דבר – והיכן דבר והבאתי עליכ' חרב (ויקר' כו כה):
(כא) לזונה – תועה מעל אלהיה. קריה – שהיתה נאמנה ומליאה משפט ולדק היה לן בה ועתה מרחמים. מלאתי משפט – כגון רבתי עם (איכה א). לך ילון בה – תמיד של שחר היה מכפר על עבירות של הלילה ושל בין הערבים מכפר על של היום, ד"ר שהיו מלינים בה דיני נפשות כשלל היו מוצאים לו זכות ביום הא' לל היו גומרים את דינו עד למחרת אולי ימצאו לו זכות ועתה נעשו רוחני ומלינו בפסיקתא ר' מנחם בר אושעיה אמר תפ"א בתי כנסיות היו בירושלים כמנין מלאתי בגי' ועתה מרחמים הרגו את אוריה הרגו את זכריה:

באשורו אחזה רגלי (איוב כג יא) ואשר בדרך לבך (משלי כג יט). שפטו יתום – פלוני זכאי פלוני חיוב. ריבו אלמנה – השתדלו בריבה להתווכח בעדה שאינה יולאת לחזור אחרי בעלי דינה (סא"א). חמוץ – גזול ודומה לו מכף מעול וחמוץ (תהלים עא):
(יח) לכו נא ונוכחה – יחד אני ואתם ונדע מי סרה על מי ואם אתם סרחתם עלי עודני נותן לכם תקוה לשוב. אם יהיו חטאיכם כשנים – כתומים לפני כאודם שנים אלבנים כשלבג. יאמר ה' – תמיד הוא אומר לכם כן כמו על פי ה' יחנו (במדבר ט כ), ד"ר לכו נא ונוכחה מה כתוב למעלה ממנו חדלו הרע למדו היטב ואחר שתשובו אלי לכו ונוכחה יחד להודיעני עשינו מה שעלינו עשה מה שעליך ואני אומר אם יהיו חטאיכם כשנים

כתובים – תהילים פרק צב' טז' פרק צג' א'-ה'

(טז) לְהַגִּיד בִּי יֵשׁוּר יְהוָה צוּרֵי יְלָא עֲלֵתָה {עוֹלָתָה} בּוֹ: (טז) מטול דיחון דירי ארעא ארום תריץ יי תקפי ולית עולתה ביה:
(א) יְהוָה מִלְכָּךְ גְּאוּת לְבַשׁ לְבַשׁ יְהוָה עַז הַתְּאֹזֵר אִף תִּכּוֹן תִּבְל בַּל תִּמוּט: (א) יי מליך גיותנותא אלבש אלבש יי עושנא ואודרו לחוד תקיף תבל דלא תודעזע:
(ב) נִכּוֹן בְּסֵאֶף מֵאֵז מֵעוֹלָם אֲתָה: (ב) מתקן כורסך מן לקדמין מן עלמא את אלהא:
(ג) נִשְׂאֵו נְהָרוֹת יְהוָה נִשְׂאֵו נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאֵו נְהָרוֹת דְּכִיָּם: (ג) זקיפין נהרותא יי זקיפין נהרותא קלהון בשירתא יקבלון נהרותא אגר שבחיהון:
(ד) מְקַלּוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מְשֻׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בַּמָּרוֹם יְהוָה: (ד) מן קלן דמיין סגיעין ממשבחיא תבירי ימא רבא משבח בשמי מרומא דיי:
(ה) עֲדַתְיָךְ נֶאֱמַנּוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְשׁ יְהוָה לְאַרְבֵּי יָמִים: (ה) סהדותך קשיטין לחדא לבית מקדשך יאין וקדישין יי לאוריכות יומין:

רש"י

(ד) מקלות מים רבים וגו' – ידעתי אני כי יותר מקולות המים הרבים אשר יהמיון עלינו ומאדירי משברי הים הזה אתה אדיר במרום ה' וידך תקיפה עליהם:
(ה) עדתך – שהעידו והבטיחו נביאך לביתך שהוא נאווה קודש. נאמנו מאד לביתך – ולאורך ימים הוא מפנה להם ואע"פ שארכו הימים נאמנים הם לה' מאד. נאווה – כמו

(א) ה' מלך – יאמרו לעתיד. אף תכון תבל – במלכו תשמח הארץ:
(ג) נשאו נהרות ה' – לשון לעקה וקובלן הוא זה אהה ה' הנה האומו' השוטפים כנהרו' נשאו קולם יהמיון ואת דוך עמקי נכיהם ישאו ויגביהו תמיד להתגאות נגדך, כל לשון דכא לשון עומק וספלות:

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

(תהילים טו) נאות אלהים לשון נאווה ותדע
שכל נוה שבמקרא אינו מפקין אל"ף לפי שהם

משנה – מכות פרק ג'

(א) ואלו הן הלוקין, הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנדה, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לנתין ולממזר. אלמנה וגרושה, חיבין עליה משום שני שמות. גרושה וחלוצה, אינו חיב אלא משם אחד בלבד:

חדוש: נתינה – מן הגבעונים היא ומלקות ידיה מלא תחתן בם: אלמנה – שנתאלמנה מאיש אחר. והיא גרושה. חייב עליה שני מלקיות משום שני שמות. משום שני אזהרות שניהם מפורשות במקרא. ואזהרה אחרויהו קאמר. גרושה והיא חלוצה אינו חייב עליה משום שני שמות שהחלוצה אינה כחוצה. אלא מרבויה מיייתין לה דתניא גרושה אין לי אלא גרושה. חלוצה מנין. ת"ל ואשה:

רע"ב – (א) אלו הן הלוקין – אלו לאו דוקא דתנא ושייר לוקין טובא. אלא תנא חייבי כריתות לאשמועינן דיט מלקות בחייבי כריתות ותנא אלמנה וגרושה לאשמועינן אלמנה והיא גרושה חייבין עליה משום שני שמות. ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ללא מפורש אזהרה לידהו זהדיא. וכן הקדש שלא נפדה. ואיידי דתנא הקדש. תנא מעשר שני דתרווייהו מלקות לידהו משום מחוסרי פדיה וכן ברובן איכא לך

(ב) הטמא שאכל את הקדש, והבא אל המקדש טמא, והאוכל חלב, ודם, ונותר, ופגול, וטמא, השוחט והמעלה בחוץ, והאוכל חמץ בפסח, והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים, והמפסם את השמן, והמפסם את הקטרת, והסוף בשמן המשחה, והאוכל גבלות וטרפות, שקצים ורמשים. אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדה. כמה יאכל מן הטבל ויהא חיב, רבי שמעון אומר כל שהוא, וחכמים אומרים כזית. אומר להם רבי שמעון, אין אתם מודים לי באוכל נמלה (כל) שהוא חיב. אומר לו, מפני שהיא כבדיתה. אומר להן, אף חטה אחת כבדיתה:

עד שיפדם והאוכלו זירושלים עד שלא נפדה לוקה ואזהרתו מולא בערתי ממנו בטמא (דברים כו) (יא) זין שאני טמא והוא טהור זין שאני טהור והוא טמא ומנין למע"ש שנטמא שפודין אותו זירושלים שנאמר (שם יד) כי לא תוכל שאתו פי' לא תוכל לאכלו כדכתיב (בראשית מג) וישא משאת מאת פניו: והקדש שלא נפדה – לא כתיב ציה לאו זהדיא אלא אחיה אזהרה לדיה ג"ש דחט חט מתרומה ואף על גב דמיעט רחמנא ומתו

רע"ב – (ב) המפטם את השמן – העושה שמן דוגמת שמן המשחה: והסוף בשמן המשחה – שעשה משה רבינו ע"ה אכל טבל – אזהרתיה מלא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו (ויקרא כב) צעתידין לתרום הכתוב מדבר: ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו – שאף הוא צמיתה כטבל דכתיב (במדבר יח) ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן וגומרי: ומע"ש שלא נפדה – מע"ש שנטמא ואפילו הוא זירושלים אסור לאכלו

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

ללית צה כשעור: אף חטה אחת כצרייתה – ולית הלכתא כרבי שמעון ללא קרינן צריה אלא לצריה שיג לה נשמה בצלצד:

(ג) האוכל בבורים עד שלא קרא עליהן, קדשי קדשים חוץ לקלעים, קדשים קלים ומעשר שני חוץ לחומה, השובר את העצם בפסח הטהור, הרי זה לוקה ארבעים. אבל המותיר בטהור והשובר בטמא, אינו לוקה ארבעים:

אכילה חוץ למקום הקבוע לה מקרי אכילת שעריך: ומע"ש – לעיל תנן מע"ש שני טמא שלא נפדה כדפרש"ן. והכא תנן מע"ש טהור שאכלו חוץ לחומה. ודוקא שאכלו חוץ לחומה אחר שראה פני ירושלים הוא שלוקה אבל האוכל מע"ש בגבולות. קודם שיכנס לירושלים אינו לוקה דכתיב (שם) לפני ה' אלהיך תאכלנו. ואחר כך לא תוכל לאכול בשעריך: המותר – אינו לוקה דכתיב (שמות יב) לא תותירו ממנו עד בוקר. והגומר ממנו עד בוקר באש תשרפו. בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר אם עזרת על לאו. קיים עשה שבה ואיך לוקה. ועוד לא תותירו הוא לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו: והשובר – ע"כ בפסח טמא אינו לוקה. דאמר רחמנא (שם) וע"כ לא תשברו בו בכשר ולא בפסול:

(ד) הגוטל אם על הבנים, רבי יהודה אומר, לוקה ואינו משלח. וחקמים אומרים, משלח ואינו לוקה. זה הפלל, כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה, אין חיבין עליה:

עזרת על לאו קיים העשה כגון לא תקח האם על הבנים. ואם לקחת שלח תשלח. לא תבא אל ביתו לעבטו עבטו. ואם באת והעבטת עבטו השב תשיב לו את העבטו. כל אלו הם קיים העשה אינו לוקה. אבל לא קיים העשה כגון שלקח האם על הבנים. ושחטה או שמתה. לקח העבטו מביתו ונשרף שאינו יכול לקיים העשה הרי זה לוקה:

בו ולא צמעילה. ממיתה מעטיה ולא מאזהרה: באוכל נמלה שהוא חייב – משום שרץ השורץ על הארץ (ויקרא יא) ואף על גב

רע"ב – (ג) עד שלא קרא עליהם – ארמי אובד צבי וגו' אבל לאחר שקרא עליהם אינו לוקה אם אכלו לפי שהן ממנו של כהן. וזו דברי ר"ע אבל חכמים אומרים בכורים הנחה מעבדת כהן. קריאה אין מעבדת כהן והאוכל אחר הנחה בעזרה. אף על פי שעדיין לא קרא עליהן. אינו לוקה. והלכה כחכמים. ואזהרתן מדכתיב (דברים יב) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגך וגו'. ותרומת ידך. ואמר מר ותרומת ידך אלו הבכורים לאילו תרומה אינה טעונה הבאת מקום. ובכורים נמי אינו לוקה עליהן אלא אם אכלו אחר שראו פני ירושלים קודם הנחתן בעזרה. אבל אכלו בגבולות קודם שיכנסו לירושלים אינו לוקה: קדשי קדשים חוץ לקלעים – קדשים קלים חוץ לחומה כל הגי אזהרתן מלא תוכל לאכול בשעריך וגו'. וכל נדריך אשר תדור שכל

רע"ב – (ד) לוקה ואינו משלח – דסבירא ליה לר"י שלח תשלח מעיקרא משמע. ואף על גב דכתיב שלח תשלח אחר לא תקח. לאו למימרא דאם לקחת תשלח אלא לא תקח. אבל שלחנה קודם לקיחה. ואין זה לאו הניתק לעשה: וחק"א משלח ואינו לוקה – קסברי שלח אחר לקיחה משמע. והוי לאו הניתק לעשה. והל' כחכמים: כל מלות לא תעשה יש בה קום עשה – שאמרה תורה עם

(ה) הקורח קרחה בראשו, והמקיף פאת ראשו, והמשחית פאת זקנו, והשורט שריטה אחת על המת, חיב. שרט שריטה אחת על המשחית מתים או חמש שריטות על מת אחר, חיב על כל אחת ואחת. על הראש, שתיים, אחת מפיאן ואחת מפיאן. על הזקן, שתיים מפיאן ושתיים מפיאן ואחת מלמטה. רבי

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

אֲלֵיֶעָזֶר אֹמֵר, אִם נָטְלוּ בְּלֹוּ כְּאַחַת, אֵינּוּ חַיֵּב אֶלָּא אָחַת. וְאֵינּוּ חַיֵּב עַד שְׂיִטְלֵנוּ בְּתַעַר. רַבִּי אֲלֵיֶעָזֶר אֹמֵר, אֶפְלוּ לְקַטּוּ בְּמִלְקָט אִם בְּרְהִיטְנִי, חַיֵּב: הִיטָה שֶׁסְּ אֲלָא הַתְּרָאָה א'. וְהָיוּ כָל ה' שְׂרִיטוֹת צְדָת אַחַת חַיֵּב: עַל הַרְאָשׁ ב' – אַחַת עַל יַמִּין וְאַחַת עַל שְׂמֹאל: וְעַל הַזְקָן ב' מִכָּאן וְב' מִכָּאן – מִקּוּם חֲצוּר הַסְּנַטֵר לְעַלְס. א' מִיַּמִּין הַסְּנַטֵר וְאַחַת מִשְׂמֹאל וְשְׂבֻלַת הַזְקָן בְּאַמְלָע. הָרִי שְׁלֵשׁ. וְחֲצוּר הַגְּדַעִי מִכָּאן וּמִכָּאן. הָרִי חֲמֵשׁ. לְחֵי הַעֲלִיּוֹן הַמְּחוּבָר לְגַדְעִים וְלְחֵי הַתְּחַתּוֹן שְׂבִימִין. וְלְחֵי הַעֲלִיּוֹן וְהַתְּחַתּוֹן שְׂבִימֹאל. הָרִי ב' מִכָּאן. וְב' מִכָּאן. וְסוּף הַזְקָן שֶׁהַשְּׂעֵר יוֹלָא מִמֶּנּוּ כְּעֵין שְׂבֻלַת. לְפִיכֵךְ נִקְרְאָת שְׂבֻלַת הַזְקָת. הָרִי זֶה חֲמֵשׁ: אֵינּוּ חַיֵּב אֲלָא א' – דְּכִיּוֹן לְלָאוּ א' הוּא הָרִי הוּא כְּאוֹכֵל ב' זֵתִים שֶׁל חֲלָב בְּהַתְּרָאָה אַחַת: עַד שְׂיִטְלֵנוּ בְּתַעַר – אַפְּאֵת זָקֵן קָאִי לְכַתִּיב צִיָּה גְלוּחַ וְהַשְּׂחַתָּה: מִלְּקָט – כְּלֵי הַעֲשׂוֹי כְּעֵין מִלְּקָחִי לְלַקֵּט אֶת הַשְּׂעֵר: רַהִיטְנִי – הוּא מַעֲלָד בְּלִשׁוֹן מִקְרָא. כְּלֵי שְׂבוּ מִחֲלִיק חֲרָשׁ עֲלִים פְּנֵי הַלּוּחַ. וְאִין הַלְּכָה כַר"א:

(ו) הַפּוֹתֵב בְּתַבַּת קַעְקַע, בְּתַב וְלֹא קַעְקַע, קַעְקַע וְלֹא כְּתַב, אֵינּוּ חַיֵּב, עַד שְׂיִכְתּוּב וִיקַעְקַע בְּדִיו וּבְכָחוֹל וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה מְשׁוּם רַבִּי שְׂמַעוֹן אֹמֵר, אֵינּוּ חַיֵּב עַד שְׂיִכְתּוּב שֵׁם הַשֵּׁם, שְׂנַאֲמֵר (וִיקְרָא י"ט) וּבְתַבַּת קַעְקַע לֹא תִתְּנוּ בְּכֶם אֲנִי ה':

רַע"ב – (ו) כְּחֻצַּת קַעְקַע – מִקְרַע בְּסָכִין עַל צְסָרוּ כְּעֵין אֹתִיוֹת. וְאַחַר כֵּךְ מִמְּלֹא אֶת הַקְּרַעִי לִיו אִו כְּחוֹל: כְּתַב – עַל צְסָרוּ בְּלִיו אִו בְּכָחוֹל. וְלֹא קַרַע בְּסָכִין. אִו קַרַע בְּסָכִין וְלֹא מִלֹּא בְּלִיו אִו בְּכָחוֹל. אֵינּוּ חַיֵּב עַד שְׂיִכְתּוּב וִיקַעְקַע. לִישְׁנָא דְקַרַע נִקְטוּ דְכַתִּיב כְּחֻצַּת קַעְקַע. כְּחֻצַּת בְּרִישָׁא. וְהִדֵּר קַעְקַע.

(ז) נִזְיָר שְׂהִיָּה שׁוֹתָה בֵּינָן בְּלִי הַיּוֹם, אֵינּוּ חַיֵּב אֶלָּא אָחַת. אֶמְרוּ לוֹ אֵל תְּשִׁתָּה אֵל תְּשִׁתָּה וְהוּא שׁוֹתָה, חַיֵּב עַל כָּל אָחַת וְאָחַת:

רַע"ב – (ז) אֵינּוּ חַיֵּב אֲלָא אַחַת – עַל מֵה שְׂשַׁתָּה תוֹךְ כְּדִי דְבוּר שֶׁל הַתְּרָאָה. וְאִם הִיָּה לְפָנָיו כְּלֵי שִׁישׁ בּוּ כְּמֵה רְבִיעִי יִין. וְאִמְרוּ לוֹ אֵל תְּשַׁתָּה כְּלֵי זֶה שִׁישׁ בּוּ כֵךְ וְכֵךְ שְׂעוּרִים.

(ח) הִיָּה מְשִׁמָּא לְמִתִּים בְּלִי הַיּוֹם, אֵינּוּ חַיֵּב אֶלָּא אָחַת. אֶמְרוּ לוֹ אֵל תְּשִׁמָּא, אֵל תְּשִׁמָּא וְהִיָּה מְשִׁמָּא, חַיֵּב עַל כָּל אָחַת וְאָחַת. הִיָּה מְגִלָּח בְּלִי הַיּוֹם, אֵינּוּ

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

חַיֵּב אֲלָא אַחַת. אָמְרוּ לוֹ אַל תִּגְלַח אֶל תִּגְלַח וְהוּא מִגְלַח, חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. הִיָּה לְבוּשׁ בְּכֻלָּאִים כָּל הַיּוֹם, אֵינּוּ חַיֵּב אֲלָא אַחַת. אָמְרוּ לוֹ אַל תִּלְבַּשׁ אֶל תִּלְבַּשׁ וְהוּא פּוֹשֵׁט וְלוֹבֵשׁ, חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

רע"ב – (ח) והוא פושט ובוש – ולא פושט לגמרי אלא כיון שהוליא ראשו והחזירו חייבו. ובגמרא קאמר דאינו פושט ממנו. אלא ששה

(ט) יש חורש תלים אחד וחיב עליו משום שמונה לאוין, החורש בשור וחמור, והן מקדשים, בכלאים בפרם, ובשביעית, ויום טוב, וכהן ונזיר בבית הטמאה. חנניא בן חכנאי אומר, אף הלוּבֵשׁ כְּלָאִים. אָמְרוּ לוֹ, אֵינּוּ הַשֵּׁם. אָמַר לָהֶם, אָף לֹא הַנְּזִיר הוּא הַשֵּׁם:

חטה. ושעורה. וחד משום כלאי הכרס בשביל החרכן. ולא השיב מוקדשים. של שור וחמור. אלא ללאו אחד: שביעית – שבת לה' שדך לא תזרע: ויו"ט – כל מלאכת עבודה לא תעשו: כהן ונזיר – והוא צבית הקצרות וקעצר על נפש לא יטמא בעמיו האמור צכהנים ועל נפש מת לא יבא האמור בנזיר: אף הלוּבֵשׁ כְּלָאִים – בשעה שהיה חורש: אינו מן השם – לאו של לבישת כלאים אינו בשביל התלם: אף כהן ונזיר. דחשבתו לאו. אינו בשביל חרישה אלא בשביל הליכה למקום טומאה. ומיהו ת"ק חשיב להו בכלל לאוין התלם לפי שאינו יכול לחרוש בשורים אלא אם כן הולך עמהם ומנהיגם:

רע"ב – (ט) תלם אחת – שורה אחת של שדה: וחיי' עליו משום שמונה לאוין – והוא שהתרו בו על כלם: והן מוקדשים – שור קדשי מזבח. וחמור קדשי זדק הבית ובשור אית ציה לאו לכל תעבוד צכור שורך. ובחמור. אזהרה דמעילה ונפקא לן חט חט מתכומה ולאו לכל תחרוש בשור ובחמור יחדיו. הרי כאן ג' לאוין: וכלאים זכרם – על ידי שחורש מחפה חטה ושעורה וחרשן בעפר. ועוב' משום לא תזרע כרמך כלאים. דק"ל המחפ' כלאים לוקה. אף על פי שלא זרעו אלא חפה עפר עליהן. הרי זה ד' לאוין. והרמז"ם חשב כלאים זכרם. שני לאוין. א' משום כלאי זרעים שהן שני מיני זרעים.

(י) כפמה מלקין אותו, ארבעים חסר אחת. שְׁנַאֲמַר (דברים כה) בְּמִסְפַּר אַרְבָּעִים, מִנֵּיִן שֶׁהוּא סְמוּךְ לְאַרְבָּעִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אַרְבָּעִים שְׁלֵמוֹת הוּא לֹקְהָ. וְהִיכָן הוּא לֹקְהָ אֶת הַיְתָרָה, בֵּין פְּתֻפּוֹ:

לוקה את היתירה – שאינה ראויה להשתלש דתשעה ושלשים ראויות להשתלש שלש מלפניו. ושתי ידות אחת על כתף זו וא' על כתף זו. וזו של ארבעים היכן לוקה אותה: בין כתיפיו – ואין הלכה כר' יהודה:

רע"ב – (י) מנין שהוא סמוך לארבעים – שגורם לומר אחריו ארבעים דהיינו. תשעה ושלשים. אי הוה כתיב ארבעים במספר. ה"א ארבעים במנינא. השתא דכתיב במספר ארבעים. במספר הגור' לומר אחריו ארבעים. דהיינו תשעה ושלשים: והיכן הוא

(יא) אין אומדין אותו אלא במבנות הראויות להשתלש. אָמְדוּהוּ לְקַבֵּל אַרְבָּעִים, לָקְה מְקַצֵּת וְאָמְרוּ שְׂאִינּוּ יְכוּל לְקַבֵּל אַרְבָּעִים, פְּטוּר. אָמְדוּהוּ לְקַבֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, מִשְׁלָקְה אָמְרוּ שְׂיִכּוּל הוּא לְקַבֵּל אַרְבָּעִים, פְּטוּר. עֵבֶר עֵבֶרָה שְׂיֵשׁ בָּהּ שְׁנֵי לְאוֹיִן, אָמְדוּהוּ אָמַד אַחַד, לֹקְה וּפְטוּר. וְאִם לָאו, לֹקְה וּמִתְרַפָּא וְחוֹזֵר וְלֹקְה:

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

האומד: אמדוהו לקבל ארבעים – חסד אחד. אלא ליסנא דקרא נקט: אמדוהו אומד אחד – לשני מלקיות. כגון אמדוהו ללקות ארבעים ושתיים: ואס לאו – שלא אמדוהו אלא למלקות אחת:

(יב) בַּיַּד מִלְקִין אוֹתוֹ, בּוֹפֵת שְׁתֵּי יָדָיו עַל הָעַמּוּד הַיְלֵף וְהִילֵף, וְחָזַן הַבְּנִסַּת אוֹחֻז בְּבִגְדָיו, אִם נִקְרְעוּ נִקְרְעוּ, וְאִם נִפְרְמוּ נִפְרְמוּ, עַד שֶׁהוּא מְגַלֵּה אֶת לְבוֹ. וְהָאָבֶן נִתּוּנָה מֵאַחֲרָיו, חָזַן הַבְּנִסַּת עוֹמֵד עָלֶיהָ. וְרָצוּעָה שֶׁל עֵגֶל בְּיָדוֹ, כְּפֹלֶה אֶחָד לְשָׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וּשְׁתֵּי רָצוּעוֹת עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת בָּהּ:

וב' רצועות – דקות של חמור: עולות ויורדות זה – כעין קלקלי של אוכף וטעמא משום דכתיב (ישעיה ח) ידע שור קונו וחסור אבוס בעליו אמר הקדוש ברוך הוא יבא מי שמכיר באבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו:

רע"ב – (יח) חִזַּן אוֹמְרִין אוֹתוֹ וכו' – שכל הלוקין בז"ד היו רכיבין לאומדן בתחלה שלא ימותו מחמת ההכחות. מדכתיב לא יוסיף מכלל שאם כריך לגרוע גורעין: אלא במכות הראויות להשתלש – ואין מוסיפין לעולם על

רע"ב – (יג) עַל הָעַמּוּד – שהוא נעוץ בקרקע. וזקוף וגובה כדי להשען עליו: וחזן – שמש שליה ז"ד: נפרמו – נקרעו חוטי התפירה: מאחוריו – של הלוקה: ורצועה של עגל – שנאמר ארבעים יכנו. וסמך ליה לא תחסום שור בדישו: כפולה לשנים ושנים לארבעה – ד' רצועות תפורות זו על גב זו:

(יג) יָדָה טַפַּח וְרָחַבָּה טַפַּח, וְרֵאשִׁיה מְגַעַת עַל פִּי כְּרִסּוֹ. וּמָכָה אוֹתוֹ שְׁלִישׁ מִלְּפָנָיו וּשְׁתֵּי יָדוֹת מִלְּאַחֲרָיו. וְאֵינּוּ מָכָה אוֹתוֹ לֹא עוֹמֵד וְלֹא יוֹשֵׁב אֶלָּא מְטִיה, שְׁנַאֲמַר (דברים כה) וְהִפִּילוּ הַשִּׁפְטִי. וְהַמָּכָה מָכָה בְּיָדוֹ אַחַת בְּכָל כַּחוֹ:

– דכתיב (דברים כה) והכה לפניו כדי רשעתו. לפניו כדי רשעתו אחת. ולאחריו כדי שתיים: מלפניו – על לבו: מאחוריו – שליש על כתף זו ושליש על כתף זו: מכה בידו אחת – אבל כשמגביה הרצועה מגביה בשתי ידי: בכל כחו – דכתיב (ס) מכה רבה:

רע"ב – (יג) ידה טפח – בית יד שהרצועה תלויה זה ארכו טפח: ורחבה – של רצועה של עגל טפח: וראשה מגעת ע"פ כריסו – לכך כריך שיהא בזית יד של רצועה נקב שחזן המלקה יכול להאריך ולקצר הרצועה כרצונו. שאין מלקין לאדם אלא ברצועה שראשה מגעת ע"פ כריסו שהוא טבורו: שליש מלפניו

(יד) וְהַקּוֹרָא קוֹרָא (שם כח) אִם לֹא תִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת וְגוֹ, וְהִפְלֵא ה' אֶת מִבְּתָרָךְ וְאֶת מִבּוֹת וְגוֹ, וְחוֹזֵר לְתַחֲלַת הַמִּקְרָא ((שם כט) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וְגוֹ, וְחוֹתֶם (תהלים עח) וְהוּא רְחוּם יִכְפַּר עֵוֹן וְגוֹ, וְחוֹזֵר לְתַחֲלַת הַמִּקְרָא). וְאִם מִתַּחַת יָדוֹ, פְּטוּר. הוֹסִיף לוֹ עוֹד רָצוּעָה אַחַת וְמוֹת, הָרִי זֶה גוֹלָה עַל יָדוֹ. נִתְקַלְקַל בֵּין בְּרַעֲי בֵּין בְּמַיִם, פְּטוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הָאִישׁ בְּרַעֲי וְהָאִשָּׁה בְּמַיִם:

ולהשלים כשישלים המלקה להלקות: ואם מת ת"י פטור – מפני שמכהו ברשות: הוסיף לו – כגון דטעה בזמניא: נתקלקל – שהוליא רעי מחמת ההכאה: פטור – דכתיב (דברים כה) ונקלה אחיך לעיניך. והרי נקלה שנתלכלך: ואשה – אף במים דבשחה מרובה. ואין הלכה כר"י:

רע"ב – (יד) והקורא קורא – דכתיב (ויקרא יט) בקרת תהיה. בקריאה תהא שקורין עליו אם לא תשמור לעשות וגו'. וגדול שבדיינים קורא. והסמוך לו מונה. והשלישי אומר על כל הכאה והכאה. ומורה על הקורא למאס להשלים המקראות בסוף המלקות. ואם לא למאס חוזר וקורא פעם שניה וממהר לקרא

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

(טו) כָּל חֵיבֵי כְרִיתוֹת שְׁלָקוּ, נִפְטְרוּ יְדֵי כְרִיתָתָן, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כה) וְנִקְלָה אַחֲרָיָה לְעֵינָיִךְ, כְּשֶׁלָּקָה הָרִי הוּא כְּאֲחִיךָ, דְּבָרֵי רַבִּי חֲנַנְיָא בֶן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָא בֶן גַּמְלִיאֵל, מָה אִם הָעוֹבֵר עֲבָרָה אַחַת, נוֹטֵל נַפְשׁוֹ עֲלֵיהָ. הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שִׁתְּנַתָּן לוֹ נִפְטָרוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִמְּקוֹמוֹ הוּא לָמַד, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יח) וְנִכְרְתוּ הַנְּפֹשׁוֹת הָעוֹשֹׂת וְגוֹ', וְאָמַר (שם) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאָדָם וְחֵי בָּהֶם. הָאֵל, כָּל הַיּוֹשֵׁב וְלֹא עָבַר עֲבָרָה, נוֹתֵנִין לוֹ שְׂכָר כְּעוֹשֶׂה מִצְוָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר רַבִּי אָמַר, הָרִי הוּא אָמַר (דברים יב) רַק חֶזֶק לְבַלְתִּי אֶכֶל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנְּפֹשׁ וְגוֹ', וּמָה אִם הַדָּם שֶׁנִּפְטָרוֹ שֶׁל אָדָם קֶצֶה מִמֶּנּוּ, הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ מְקַבֵּל שְׂכָר. גָּזַל וְעֲרִיּוֹת שֶׁנִּפְטָרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְּאֵוָה לָהֶן וּמִחֲמֻדָּתָן, הַפּוֹרֵשׁ מֵהֶן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שִׁיזְכָּה לוֹ וּלְדוֹרוֹתָיו וּלְדוֹרוֹת דוֹרוֹתָיו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת:

כריתות לאיירי זהו לנו למדין שהיושע ולא עבר עבירה מעלין עליו שזכר כעושה מלוא דכתיב בעריות (ויקרא יח) ונכרתו הנפשות. ואומר (שם) אשר יעשה אותם האדם וחי זהם וסמוך ליה לא תקרבו לגלות ערוה. הרי שמי שיושע ואינו מגלה ערוה. הכתוב קוראו עושה מלוא. וכתיב ביה וחי זהם. כדרך שהעניש כרת זמי שעושה עבירה וזה דוקא זמי שזכר עבירה לידו וכבש יארו ולא עשאה. כיוסף הלדיק וכיוצא בו:

רע"ב – (טו) נפטרו מידי כריתתן – אם עשו תשובה: העושה מלוא אחת על אחת כמה וכמה – אית דמפרשי דעל חייבי כריתות שלקו קאמר מי שקיבל עליו הדין ועשה מלוא כשלקה: על אחת כמה וכמה שהינתן לו נפשו – ויפטר מידי כרת. שמדה טובה מרובה על מדת פורענות. ואית דמפרשי. דמלתא בזנפי נפשיה קאמר להודיע מתן שכרן של מלות. קל וחומר מענגן של עבירות: ממקומו הוא למד – מחייבי

(טז) רַבִּי חֲנַנְיָא בֶן עֲקִשְׁיָא אָמַר, רְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מב) יִי חֲפֹץ לְמַעַן צַדִּיקוֹ יְגַדִּיל תּוֹרָה וַיֵּאדָּיר:

שכלאו הכי לא היו אוכלין אותן שנפשו של אדם קלה בהן: למען צדקו – להלדיק את ישראל. ולזכות אותן:

רע"ב – (טז) לפיכך הרבה להם תורה ומצוות – כגון פרשת שקלים ורמשים כלי להרבות שכר כשהן גדלים מהם אף על פי

גמרא – מכות דף כג' ע"א

אוחז בבגדיו. גמרא מ"ט משום נקלה אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מניין לרצועה שהיא של עגל דכתיב ארבעים יכנו וסמך ליה לא תחסום שור בדישו ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מניין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה דכתיב לא תחסום שור בדישו וסמך ליה כי ישבו אחים יחדו וגו' ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המבזה את המועדים כאילו עובד עכו"ם דכתיב אלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר'

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב לכלב תשליכון אותו וסמך ליה לא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה נמי לא תשיא: ושתי רצועות וכו': תנא של חמור כדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממנו שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפח וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקתא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחריו: אין מלקין אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה אם כן לכתוב קרא יטיהו מאי הפילו שמע מינה תרתי: המכה מכה בידו: תנו רבנן אין מעמידין חזנין אלא חסירי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתירי כח אמר רבא כוותיה דרבי יהודה מסתברא דכתיב לא יוסיף פן יוסיף אי אמרת בשלמא חסירי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהורי ורבנן אין מזרזין אלא למזרז תנא כשהוא מגביה מגביה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי דליתיה מדידיה:

רש"י על הגמרא

<p>להיות עד חמס – היינו מעיד עדות שקר: אבקתא – כמו מיצק אציק: במספר – שתי רצועות מאחריו: אפילו יתיבי כח ואפילו חסירי מדע – לאין להקפיד בכך: אי אמרת בשלמא לאפילו חסירי מדע – יכולין להעמיד בהן היינו לאילטריך כו' למזרז:</p>	<p>אין חוסמין – אין מגערין זה שלל תאמר אי אפשי בו: את המועדות – חולו של מועד: חג המזות השמור – מפרש בחגיגה (דף יח) אם בראשון ובשביעי הרי כבר אמר הא לא בא להזהיר אלא על חולו של מועד שאסור בעשיית מלאכה: אל תשת ירך עם רשע</p>
---	---

זוהר חדש – ד"א דף ע"א ע"א

שָׁלְחוּ לְהוּ בְּנֵי אֲרָעָא קְדִישָׁא, יְאוּת דְּאִתְּוֹן אֲתִבְּרִתְּוֹן בִּינֵי עַמְּמִיא, וְאִתְּוֹן
לְבַר מֵאֲרָעָא קְדִישָׁא, וְיְאוּת לְכוּ לְמִבְּפֵי עֲלִיכוּ וְעַל גְּרַמְיִיכוּ, דְּנִפְקִתְּוֹן
מִנְהוּרָא לְחִשׁוּבָא, כְּעִבְדָּא דְּנִפְּקִי מִבֵּי מְאֲרִיָּה. אָבַל אֲנִי אֵית לִן לְמִבְּפֵי
וְלִמְעַבְּד הִסְפִּידָא, וְלִן שְׂדֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְפָרָא דְּהִסְפִּידָא, דְּאֲנִי בְּנֵהָא
דְּמִטְרוּנִיתָא, וְאֲנִי מִבְּנֵי בֵיתָהּ, וְיִדְעִין יְקָרָא דְּמֵאֲרִי עֲלֵמָא. וְלִן יְאוּת לְמִבְּפֵי,
וְלִפְרָשָׁא אִינּוֹן אֲלִפְ"א בֵּיתֵי"ן:

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

וְאֵנּוּ יִתְמִין בְּלֹא אָבָא וְאִמָּא, וּמִסְתַּפְּלִין עֵינֵינוּ לְכוּתְלֵי בֵיתָא דְאִימָנָא, וְהָא אֲתַחֲרַב, וְלֹא אֲשַׁפְחַנָּא לָהּ. דְּהוּת יִנְקָא לֹן בְּכַל יוֹמָא, בְּיוֹמִין קַדְמָאִין, מִשְׁפִּירו דִּילָהּ. וְהוּת נְחִימַת לֹן, וּמְמַלְלַת עַל לַבְנָא, כְּאִמָּא לְבָרָה. כְּדָבַר אַחַר (ישעיה סו) כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ וְגו':

וְהִשְׁתָּא אֲסַתְפְּלֹן עֵינֵינוּ לְכָל סָטֵר, וְאַתֵּר בֵּית מוֹתְבָא דְאִימָנָא אֲתַבְּלַבְּל, וְהָא אֲתַחֲרַב. נְבַטְשׁ רִישָׁא לְכוּתְלֵי בֵיתָא וּמוֹתְבָהּ. מֵאן יִנְחַם לֹן, וּמֵאן יִמְלַל עַל לַבְנָא, וְיִגִּין עַלְנָא קַמִּי מִלְכָּא:

כַּה הוּיֵנוּ חֲטָאן קַמִּי אֲבוּנָא, וְסָלִיק רְצוּעָא לְאַלְקָאָה לֹן, אִיהִי קַיִמַת לְקַמּוּ, וּמְקַבְּלַת מְלַקְיוּתָא דְמִלְכָּא, בְּגִין לְאַגְנָא עַלְנָא. כְּדָבַר אַחַר (שם נג) וְהוּא מִחֲלָל מִפְשְׁעֵינוּ מִדְּכָא מְעוֹנוֹתֵינוּ כּו' וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וְהִשְׁתָּא אִימָא לִית לֹן, וְוִי לֹן, וְוִי לְכוּ. לֹן יְאוּת לְמַבְכִּי, לֹן יְאוּת לְמִסְפַּד, לֹן יְאוּת לְפִתְרָא אֵינוּן מִלִּין דְּמִרִירו, לְאוּדְעָא לָהּ, לְאֵינוּן דִּידְעִין לְמַבְכִּי מִלִּין דְּהִסְפִּידָא:

נְקֻרַב בְּכָל יוֹמָא לְגַבֵּי עֵרְסָא דְאִימָנָא, וְלֹא נְשַׁפַּח לָהּ תַמּוֹן. נְשָׂאל עֲלָהּ, לִית מֵאן דִּישְׁגַח עַלְוֹן. נְשָׂאל לְעֵרְסָא דִּילָהּ, אֲתַבְּלַבְּלָא. נְשָׂאל לְכוּרְסִיָּא, נְפֻלַת. נְשָׂאל לְהִיכְלִין דִּילָהּ, אוּמָאן אֵינוּן דְּלֹא יְדְעִין מִינָהּ. נְשָׂאל לְעֵפְרָא, רְשִׁימוּ דְעַקְבָּתָא לִית תַמּוֹן:

נְשָׂאל לְאִיגְרָא, הָא אִיגְרָא אֲתִיב לֹן, דְּתַמּוֹן יִתְבָּה מְבַכָּה וּמִיִּלְלַת עַלְוֹן וְאוּלַת מְבַכָּה, עוֹנַחַת בְּקוֹל מְרִירו עַלְוֹן, מֵאִיגְרָא לְאִיגְרָא. כְּמָה דָּאָתָּ אָמַר, (שם כב) מַה לָּךְ אָפוּא כִּי עָלִית בְּלָךְ לַגְּגוֹת. נְשָׂאל לְאוּרְחִין וּשְׁבִילִין, בְּלָהּוּ אָמְרִין דְּשְׁמַעוּ קַל מְרִירו דְּבְכִיָּה, דְּמְבַכָּה עַל בְּנֵהָא, וְלֹא יְדְעִין לְאֹן אֲסַתְלַקְתָּ:

לֹן יְאוּת לְמַבְכִּי, לֹן יְאוּת לְמִיִּסְפַּד. נְנַשֵּׁק עֵפְרָא דְרַגְלָהּא, נְנַשֵּׁק אֲתֵר בִּי מוֹתְבָהּ, נְנַשֵּׁק כּוּתְלֵי הִיכְלָא, וְנַבְכִּי בְּמִרִירו. אֵנוּן נְפִתַח בְּהִסְפִּידָא, דְּחַמִּינוּן בְּכָל יוֹמָא כָּל הָאִי. נְבַכִּי תְדִיר וְלֹא אִיתְנַשִּׁי מְרִירו דְּבְכִיָּה מִינָן:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק יב'

(כג) אין קוראין בחומשין בבתי כנסיות משום כבוד ציבור ואין גוללין ספר תורה בעיבור מפני טורח הציבור שלא יטריח עליהם להיותן עומדין עד שיגלול ספר תורה לפיכך אם יצטרכו לקרות שני ענינים מוציאין שני ספרי תורה ולא יקרא איש אחד ענין אחד בשתי תורות שמא יאמרו ספר ראשון פגום היה ולפיכך קורא בשני:

(כד) כל הגולל ספר תורה גוללו מבחוץ וכשהוא מהדקו מהדקו מבפנים וצריך להעמידו על התפר כדי שלא יקרע מקום שמוציאין ספר תורה אחר שקוראין בו ומוליכין אותו לבית אחר להצניעו אין הצבור רשאים לצאת עד שיצא ספר תורה וילוו אותו והם אחריו עד המקום שמצניעין אותו בו:

חק לישראל – פרשת דברים יום ד'

לע"נ

זאב ואיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רזל, צדיקה בת שרה ז"ל.